

Lausunto
29.1.2021

LAUSUNTO LAPIN LIIKENNEJÄRJESTELMÄSUUNNITELMASTA 2040

Lausunnon antaja Finnish Lapland Tourist Board ry / Lapin Matkailuelinkeinon Liitto (LME)

Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelma on strateginen suunnitelma, joka tähtää vuoteen 2040. Siinä tarkastellaan liikenneväylien, henkilö- ja tavaraliikenteen sekä liikennettä ohjaavien järjestelmien muodostamaa kokonaisuutta. Suunnitelmaa on tehty rinnan valtakunnallisen 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen kanssa. Lapin osalta on tärkeää, että suunnitelmassa on korostettu arktisen alueen ja kärkielinkeinojen erityispiirteitä. Matkailun rooli kärkielinkeinona on tunnistettu suunnitelmassa.

Lapin matkailuelinkeinon kannalta on tärkeää, että suunnitelmassa huomioidaan sekä ulkomailta, että kotimaasta sujuvat henkilöliikenneyhteydet Lappiin ja matkailijoiden liikkuminen Lapin sisällä sekä liikenteen solmukohdista matkakohteeseen, matkailukeskusten sisällä, että niiden välillä.

Liikennejärjestelmäsuunnittelussa vahvana tavoitteena on kestävyys, joka on tärkeä osa myös matkailun kestävyden kehittämistä. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa haluamme erityisesti kiinnittää huomiota seuraaviin matkailuelinkeinolle tärkeisiin kohtiin:

Lentoliikenne

Lapissa on viisi lentoasemaa, joille kaikille on tärkeä säilyttää henkilöliikenne ja kehittää sitä entisestään. Erityisen tärkeää lentoliikenne on kansainväliselle matkailulle, joka toi Lappiin ennen korona-pandemiaa jo yli puolet yöpymisvuorokausista ja n. 70-75% kokonaisliiknevaihdosta. Kansainvälisellä matkailulla tulee olemaan suuri merkitys Lapille myös korona-pandemian jälkeen. Kansainväliset matkailijat saapuvat Lappiin pääasiassa lentäen, joko suorilla reittilennoilla, reittilennoilla Helsingin kautta tai charter-lennoilla. Myös kotimaisille matkailijoille kotimaan nopeat lentoyhteydet Lappiin ovat tärkeitä. Lentoyhteydet kaikille lentoasemille mahdollistavat lyhyet siirtymät matkailukeskuksiin ja lisäävät näin houkuttelevuutta

matkakohteena. Lentoasemilta tulee olla sujuvat liityntäyhteydet matkakohteisiin ja niistä tulee löytää helposti tietoa.

Rautatieliikenne

Junaliikenteen suosio on viime vuosina kasvanut ja sen odotetaan jatkavan kasvuaan ilmastotietoisuuden kasvun myötä. Junaliikenteen infra ja vuorotarjontaa tulee kehittää vastaamaan kasvavaan kysyntään. Tällä hetkellä suurin osa junalla Lappiin saapuvista matkailijoista on kotimaisia. Tulevaisuudessa myös kansainväliselle junamatkailulle tulee luoda paremmat edellytykset. Kun henkilöliikenne Ruotsin puolella keväällä 2021 alkaa myös Haaparantaan, muodostuu mahdollisuus matkustaa keski-Euroopasta Suomen rajalle saakka. Suomen puolella on tärkeää pian sähköistää ja peruskunnostaa Laurila-Tornio- valtakunnan raja rautatie, jotta liikenne voi jatkua sujuvasti Suomen puolelle. Junaliikenne tulee sovittaa yhteen rajan molemmin puolin niin, että matkailija voi jatkaa junalla sujuvasti Haaparannalta Suomen Lapin matkailukohteisiin. Kolarin radan sähköistäminen on tärkeä toteuttaa junamatkailun kehittämiseksi. Kolarin radan jatkaminen Ylläkselle ja Leville palvelisi tulevaisuudessa kasvavaa junamatkailijoiden joukkoa. Samalla tavalla kuin lentoasemilta, tulee myös rautatieasemilta varmistaa sujuva liityntäliikenne matkakohteisiin.

Maantieliikenne

Maantieliikenteen taso ja turvallisuus ovat tärkeitä Lapin matkailulle. Etenkin kotimaisista asiakkaista moni saapuu Lappiin maanteitse omalla autolla. Myös lentäen tai junalle Lappiin saapuvat siirtyvät matkailukohteisiin maanteitse. Tieverkosto vaatii jatkuvaa ylläpito ja kehittämistä. Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa mainitut kehityshankkeet (VT4, VT21, KT82, VT5 ja KT80) ovat kaikki tärkeitä. Maantieliikenteen hiilijalanjäljen pienentämiseksi tulee myös varmistaa vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkoston laajeneminen.

Matkaketjut

Saavuttaakseen matkailukeskukset Lapissa julkisilla kulkuneuvoilla asiakas tarvitsee tyypillisesti useampaa kulkuneuvoa. Näiden matkaketjujen tulee toimia saumattomasti yhteen (myös poikkeustilanteissa) ja asiakkaan tulee löytää niistä helposti tietoa sekä ostomahdollisuus. Yhä useampi matkailija suunnittelee myös yksilöllisiä matkoja yhdistellen eri matkakohteita joko Suomen Lapissa tai ylittäen rajoja naapurimaihin. Myös näille matkoille tarvitaan toimivat matkaketjut. Yksi suunnitelmassakin mainittu hyvä esimerkki rajat ylittävästä liikenteestä on Visit Arctic Europe hankkeessa kehitetty Arctic Route kiertomatka linja-autolla ja junalla, josta on saatu hyviä kokemuksia.

Joukkoliikennettä tarvitaan Lapissa lisää, ja nykyistä liikennettä tulee suunnitella entistä vahvemmin myös matkailijoiden liikkumistarpeet huomioiden. Kehittämällä joukkoliikennettä palvelemaan paremmin sekä paikallisia, että matkailijoita, saadaan yhä suurempi osa matkustamisesta siirtymään vähähiilisemmän joukkoliikenteen pariin.

Liikenne matkailukeskusten sisällä

Kehittämisstrategian linjauksissa painotetaan kestävää liikkumista matkailukeskuksissa. Suunnitelmassa nostetaan vahvasti esille kävely- ja pyöräilypainotteisten ydinalueiden suunnittelu. Hyviä edellytyksiä liikkumiselle kävellen tai pyöräillen tarvitaan sekä ydinalueilla, että laajemminkin matkailukeskuksissa. Samaan aikaan tulee kuitenkin muistaa, että matkailukeskukset ovat erilaisia, eikä niitä kaikkia kannata suunnitella keskustoiltaan tiiviiksi. Silloin on tärkeää, että löytyy myös muita kestäviä liikennepalveluita.

Oleellinen osa matkailukeskusten vetovoimaa on niiden tarjoamat eri lajien reitit. Suunnitelmassa on nyt mainittu tarve kehittää reittejä maastopyöräilylle ja moottorikelkkailulle. Lisäksi on tärkeä huomioida laaja kirjo sekä nykyisiä, että mahdollisesti uusia kehittyviä lajeja. Esimerkiksi nyt suureen suosioon nousseesta talvipyöräilystä ei juuri tiedetty 10 vuotta sitten ja nyt tehdään suunnitelmaa 20 vuotta eteenpäin.

Kestävyys

Sekä valtakunnan että Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelman vahvana tavoitteena on kestävyys. Erityisesti suunnitelmat painottavat liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentämistä. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää huomattavaa parannusta sekä joukkoliikenteeseen että vaihtoehtoisten käyttövoimien saatavuuteen Lapissa. Etäisyydet ovat pitkiä ja esimerkiksi sähköautojen latausverkosto on vielä rajallinen puhumattakaan kaasuautojen tankkausmahdollisuuksista. Vaihtoehtoisten käyttövoimien saatavuuden parantaminen tarpeeksi nopeasti edellyttää yksityisen ja julkisten sektorin yhteistyötä.

Ekologisen kestävyuden lisäksi liikennejärjestelmäsuunnittelussa on tärkeää huomioida myös taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. Toimivilla liikenneyhteyksillä mahdollistetaan matkailun ja monen muun toimialan kehittyminen kasvukeskusten ulkopuolella. Ne luovat työpaikkoja ja mahdollistavat asumisen ja elämisen peruspalveluineen pienemmilläkin paikkakunnilla.

Tietoliikenneyhteydet

Fyysisten liikenneyhteyksien lisäksi liikennejärjestelmäsuunnitelma käsittää myös tietoliikenneyhteydet. Toimivat ja kehittyvät tietoliikenneyhteydet mahdollistavat sekä asumisen, että elinkeinotoiminnan syrjäisemmälläkin seuduilla. Matkailu yritykset tarvitsevat toimivia tietoliikenneyhteyksiä sekä kansainvälisen myyntiin ja markkinointiin, että itse palveluiden toteuttamiseen ja niiden turvallisuuden varmistamiseen. Lapin harvaan asutuilla seuduilla tietoliikenneyhteydet eivät kehity markkinaehtoisesti, ja sen takia julkisen sektorin rooli on tärkeä.

Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelman toteuttaminen

Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 sisältää paljon oikeita asioita ja sen toteutuminen on tärkeää. Lapista on tärkeää tehdä vahvaa edunvalvontatyötä, jotta Lapin kehittämishankkeiden merkitys nähdään myös valtakunnan tasolla ja niiden toteuttaminen tulee mahdolliseksi. Lapin erityispiirteet (arktisuus, etäisyydet, elinkeinorakenne) tulee huomioida niin, että liikennejärjestelmää suunnitellaan juuri Lappia parhaiten palvelevaksi.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Nina Forsell', is written over a horizontal line.

Finnish Lapland Tourist Board ry / Lapin Matkailuelinkeinon Liitto

Nina Forsell, toiminnanjohtaja